

Paolo Toschi, Tradizioni popolari italiane. Torino 1959. Str. 195 (= Edizioni RAI — Classe unica 90).

Knjiga enega najvidnejših predstavnikov italijanske etnologije je nastala iz vrste 22 predavanj v italijanskem radiu. V njih prikazuje na poljuden način vlogo ljudskega izročila v kulturni zgodovini in podaja uvod v spoznavanje italijanske folklore, nakar obravnava ljudsko slovstvo (pravljice in pripovedke, pesmi, uganke, pregovore), ples, ljudsko gledališče, običaje prazničnega leta (od novega leta do pusta, od velike noči do kresa, od kresa do božiča), cikel človeškega življenja (rojstvo, otroško in mladeniško dobo, zaroko in ženitovanje, konec življenja), nato pastirsko in kmečko, mornarsko in ribiško življenje, igre in igrače, noše, ljudsko umetnost, verovanja v zvezi z naravnimi pojavi in napoved ljudsko magijo, vraže in zdravstvo. Omejil se je torej na duhovno in socialno kulturo, materialne se dotika le mimogrede. Knjigo je treba oceniti po namenu, zaradi katerega je nastala: rabiti hoče popularizaciji smisla za ljudsko življenje in za njegove vrednote. To je v deželah, kjer civilizacija naglo prodira, tem bolj potrebno. Priznanje gre italijanskemu radiu, ki je takšno vrsto predavanj omogočil in jih nato izdal tudi v tisku. S tem se njihovo poslanstvo nadaljuje med najširšimi krogi, ki predavanj sploh niso ali pa niso redno poslušali. A tudi Neitalijan, ki se hoče na kratko poučiti o italijanski folklori, bo s pridom segel po prijetno pisani in lahko razumljivi, a vendar dosti izčrpn knjiži. Prof. Paolo Toschi, ki je bil najbolj kompetenten, da jo napiše, je storil z njo lepo uslugo folklori svojega naroda in pokazal pot tudi drugim.

Niko Kuret

Jahrbuch des Österreichischen Volksliedwerkes. Geleitet von K. M. Klier, L. Nowak, L. Schmidt. Band VIII. Wien 1959. Herausgegeben vom Österreichischen Volksliedwerk im Selbstverlag des Bundesministeriums für Unterricht. VIII in 196 str. in 5 slikovnih prilog.

Obsežni zbornik razprav obravnava probleme folklore v Vzhodnih Alpah katerim deloma pripadajo tudi slovenske dežele. Prav zato je večina prispevkov pomembna tudi za našo etnologijo.

Walter Deutsch (Volklied und Geniemusik. Ein Beitrag zur Darstellung ihrer Beziehungen im Werke J. Haydns) obravnava že dolgo znani problem odnosov med ljudsko in umetno glasbo ob primeru J. Haydna v primerjavi z ljudsko glasbo na prehodu iz Vzhodnih Alp v Panonsko nižino. O tem je že v prejšnjem stoletju pisal hrvaški etnomuzikolog F. S. Kuhač, česar pa avtor ne omenja, ker se omejuje le na avstrijsko gradivo in ne upošteva tudi slovanske in madžarske folklore. Avtor poudarja, da se pri primerjavi premalo upošteva različnost glasbene forme, v katerih nastopajo podobne in enake melodije, in da gre pri tem pravzaprav za nekaj inkomenzurabilnega. Ustrezni vzajemni odnos v razvoju glasbe pa so vedno obstajali in jih je treba dialektično obravnavati v vsaki etapi razvoja posebej in ne samo z enega vidika. V obravnavanem primeru je treba predvsem naglasiti pomembnost Haydnove ustvarjalnosti, ki je s prvimi ljudske glasbe omenjenega območja oplodila splošno človeško kulturno zakladnico. — Leopold Nowak (Ein Bauernkanon von Joseph Eybler) objavlja kanon iz leta 1798 na osnovi péte melodije nekega kmeta, ki je v prvem delu podobna menuetu, v drugem jodlerju, doslej pa še ni bila odkrita na terenu. — Viktor Korda (Ein Jesuitengesangbuch aus Wien von 1737) obravnava zbirko duhovnih pesmi. Po izumu notnega tiska so predvsem protestanti, potem pa tudi katoliki izdajali pesmarice svojih pesmi na melodije različnega izvora. Mnoge izmed njih so že prej krožile med širšimi ljudskimi sloji. Prav tako pa so nove objave oplodile ljudsko fantazijo z novim gradivom. Med melodijami obravnavane zbirke je mogoče najti marsikak primer, katerega variate še živijo tudi pri nas. — Karl M. Klier (Historische Lieder des 18. Jhs. aus Österreich. Zugleich ein Beitrag zur Metrik des Volksliedes) objavlja več zgodovinskih